

KLAGANDE

Skatteverket

MOTPART

Fastighets AB Garverigränd,
(genom fusion upptaget av L-Fabriken Ekonomisk förening,)

Ombud: Emil Virhammar
Svalner Skatt & Transaktion KB
Smålandsgatan 16
111 46 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 1 juli 2016 i mål nr 10339-15,
11258-15, 11259-15 och 11263-15, se bilaga A

SAKEN

Mervärdesskatt redovisningsperioderna januari–mars 2012, januari–
mars 2013 och maj–december 2013
Ersättning för kostnader

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten avslår överklagandet.
2. Kammarrätten beviljar L-Fabriken Ekonomisk förening ersättning för kostnader i kammarrätten med 20 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Skatteverket yrkar att kammarrätten undanröjer förvaltningsrättens dom och fastställer verkets beslut den 19 december 2014 att L-Fabriken Ekonomisk förening är skyldig att genom jämkning återföra tidigare gjorda avdrag för ingående mervärdesskatt med 3 428 364 kr för redovisningsperioderna januari-mars 2012, 3 428 364 kr för redovisningsperioden januari-mars 2013 och 10 285 092 kr för redovisningsperioden maj-december 2013. Vidare yrkar Skatteverket att kammarrätten undanröjer förvaltningsrättens dom när det gäller beviljad ersättning och anför i huvudsak följande.

Skatteverket delar inte förvaltningsrättens bedömning av EU-domstolens avgörande i mål C-622/11. Det ankommer på EU-domstolen, i enlighet med fördelningen av behörighet mellan unionsdomstolen och de nationella domstolarna, att beakta den faktiska och rättsliga bakgrunden till tolkningsfrågorna, såsom den angetts i beslutet om hänskjutande. Räckvidden av EU-domstolens uttalande i mål C-622/11 ska därför begränsas till att avse de speciella omständigheter och den särskilda lagstiftning som förelåg i målet. Det går inte av domen att dra sådana generella slutsatser att köparen aldrig kan jämka om det sker en ändrad användning under dennes innehavstid.

I andra hand ska jämkning ändå ske hos föreningen av följande skäl. Den frivilliga skattskyldigheten övergår automatiskt på föreningen och föreningen träder in i säljarens ställe när det gäller rättigheter och skyldigheter. Transaktionen får därmed anses som en verksamhetsöverlåtelse. Vid en verksamhetsöverlåtelse träder köparen in i säljarens ställe. En tidigare ägares avdrag för ingående skatt får, vid dennes förvärv av investeringsvaran, betraktas som om ett avdrag har gjorts av den nye ägaren. Om det sker en jämningsgrundande händelse hos den nye ägaren, t.ex. en ändrad användning eller försäljning, blir det den nye ägaren

som blir skyldig eller får rätt att jämka avdraget för ingående skatt. Det får då anses att jämkningsskyldigheten kommer att åvila samma skattskyldiga person som gjorde det ursprungliga skatteavdraget.

I målet C-622/11 prövade EU-domstolen emellertid inte frågan om jämkning i samband med överföring enligt artikel 19 i mervärdesskatte-direktivet (verksamhetsöverlåtelse, *kammarrättens anm.*). Domstolens uttalande i det målet saknar därför betydelse för bedömningen av aktuell rättsfråga.

På grund av ovanstående är det föreningen som ska jämka med anledning av föreningens ändrade användning av fastigheten.

För det fall kammarrätten beslutar att bevilja föreningen ersättning för kostnader bör ersättning beviljas enligt rättshjälptaxan.

L-Fabriken Ekonomisk förening anser att Skatteverkets överklagande ska avslås. För det fall kammarrätten skulle anse att jämkningsskyldighet föreligger vidhåller föreningen sitt alternativa yrkande framställt i förvaltningsrätten att investering hänförlig till Sthlm Modecenter inte ska ingå i ursprungsbeloppet för jämkningen. Föreningen yrkar ersättning för sina kostnader i kammarrätten med totalt 33 615 kr motsvarande 12,5 timmars arbete. Föreningen anför i huvudsak följande.

Precis som i förevarande fall ankom jämkningsskyldighet i mål C-622/11 på köparen. Det var köparen som ansågs ha orsakat jämkningen genom att inte använda fastigheten i mervärdesskattepliktig verksamhet och det var köparen som bedömdes jämkningsskyldig enligt den nederländska skattemyndigheten. I förevarande fall är det fråga om en identisk situation som den EU-domstolen har bedömt i målet C-622/11.

Skatteverket har aldrig fastställt att det skulle vara fråga om en verksamhetsöverlåtelse i förevarande fall. Verket anför att en verksamhetsöverlåtelse innebär att köparen inträder i säljarens ställe, bl.a. vad gäller redovisning av mervärdesskatt och att detsamma bör gälla även vid jämkning, liksom att nämnda slutsats medför att tidigare ägarens avdrag för ingående mervärdesskatt därför får betraktas som ett avdrag gjort av den nya ägaren av investeringsvaran. Något lagstöd eller förarbetsuttalande som stödjer dessa påståenden framförs inte.

EU-domstolens uttalande om jämkningsskyldighet och möjlighet att överföra den på annan än den som gjort avdraget är så entydigt och generellt formulerat att det saknar betydelse om det är fråga om en verksamhetsöverlåtelse eller fastighetsöverlåtelse. Skatteverket har således, oavsett överlåtelseform, inte haft rätt att överföra jämkningsskyldigheten på föreningen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att EU-domstolens uttalanden i målet C-622/11 är entydiga och generella och att avgörandet därför inte kan tolkas på annat sätt än att jämkningsskyldigheten av ingående mervärdesskatt inte kan åläggas någon annan än just den person som har gjort avdraget för den skatt som ska jämkas. Detta innebär, genom principen om EU-rättens företräde, att 8 a kap. 12 § mervärdesskattelagen (1994:200) inte ska tillämpas i detta fall (se även Kammarrätten i Sundsvalls dom i mål nr 1803-16).

Vad beträffar Skatteverkets andrahandsyrkande att överlåtelsen ska anses vara en verksamhetsöverlåtelse anser kammarrätten att enbart en förändring av hur transaktionen benämns inte kan utgöra skäl att frångå det generella uttalande som EU-domstolen gjort.

Ersättning för kostnader

Kammarrätten anser inledningsvis att föreningen haft rätt till ersättning för kostnader i målen i förvaltningsrätten och att den där beviljade ersättningen är skälig.

Kammarrätten har avslagit Skatteverkets överklagande. Kammarrätten anser att föreningen som motpart har varit i behov av ombud. Föreningen har ansökt om ersättning med 33 615 kr. Med hänsyn till målens omfattning samt att de innefattar frågor som får anses vara av betydelse för rättstillämpningen anser kammarrätten att det är skäligt med ersättning för kostnader med 20 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 3).

Gabriella Loman
kammarrättsråd
ordförande

Mikael Åberg
kammarrättsråd

Anna Malmström
tf. kammarrättsassessor
referent

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Avdelning 22

DOM
2016-07-01
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
10339-15, 11258-15
11259-15 och 11263-15

KLAGANDE

Fastighets AB Garverigränd,
(genom fusion upptaget av L-Fabriken Ekonomisk förening,)

Ombud: Emil Virhammar
Svalner Skatt & Transaktion KB
Smålandsgatan 16
111 46 Stockholm

MOTPART

Skatteverket
593 85 Västervik

(Dnr 440 284774-15/5281 m.fl.)

ÖVERKLAGAT BESLUT

Skatteverkets beslut 2014-12-19 (MV2, MV5 och MV6),
se bilaga 1

SAKEN

Mervärdesskatt redovisningsperioderna januari – mars 2012, januari – mars
2013 och maj – december 2013
Ersättning för kostnader

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att L-Fabriken
Ekonomisk förening inte är skyldig att genom jämkning återföra tidigare
gjorda avdrag för ingående mervärdesskatt för redovisningsperioderna
januari – mars 2012, januari – mars 2013 och maj – december 2013
hänförliga till fastigheten Sicklaön 145:17 som den tidigare ägaren till
fastigheten har gjort.

Dok.Id 725840

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30

Förvaltningsrätten beviljar L-Fabriken Ekonomisk förening ersättning för kostnader i förvaltningsrätten med 45 000 kr.

YRKANDEN M.M.

Skatteverket beslutade i omprövningsbeslut den 19 december 2014 bl.a. att Fastighets AB Garverigränd (*bolaget*), som sedermera fusionerats med L-Fabriken Ekonomisk förening (*föreningen*) är skyldig att till följd av jämkning återföra tidigare gjorda avdrag för ingående mervärdesskatt hänförliga till fastigheten Sicklaön 145:17 som Nacka Industrilokaler HB (den tidigare ägaren till fastigheten) hade gjort. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Föreningen yrkar i första hand att någon skyldighet att betala den ingående mervärdesskatt som återförts i enlighet med bestämmelserna om jämkning i mervärdesskattelagen (1994:200), ML, inte åligger föreningen. I andra hand yrkar föreningen att mervärdesskatt för den investering som avser Sthlm Modecenter inte ska ingå i ursprungsbeloppet för jämkningen. Föreningen yrkar också ersättning för ombudskostnader med 154 000 kr.

Till grund för sin talan anför föreningen i huvudsak följande. Vid en EU-konform tolkning av de svenska jämningsreglerna framgår att dessa strider mot EU-rätten. Av EU-rätten följer att ingen annan part än den som ursprungligen har gjort ett avdrag för ingående mervärdesskatt ska kunna åläggas en skyldighet att justera det tidigare gjorda avdraget. Föreningen är följaktligen inte skyldig att jämka mervärdesskatt angiven i den jämningshandling som mottogs vid fastighetsförvärvet 2010. EU-domstolen har i avgörandet *Pactor Vastgoed BV* uttalat att belopp som ska erläggas som en följd av jämkningen av ett mervärdesskatteavdrag inte får uppbäras från någon annan än den skattskyldiga person som gjorde avdraget. Det innebär att en nationell bestämmelse som föreskriver att betalningsskyldigheten avseende jämkning ska/får överföras på annan part inte är tillåten enligt EU-rätten. Eftersom ML ska tolkas EU-konformt kan föreningen inte åläggas en skyldighet att erlagga betalning för jämkning av det

mervärdesskatteavdrag som den tidigare ägaren till fastigheten har gjort med avseende på tillhandahållanden som föreningen har stått utanför. Om förvaltningsrätten finner att föreningen ska anses skyldig att jämka ska i vart fall ingående mervärdesskatt avseende investeringen för Sthlm Modecenter inte ingå i ursprungsbeloppet för jämkningen eftersom jämkning inte ska ske i fall då det visats eller bekräftats att egendom förstörts eller gått förlorad.

Skatteverket vidhåller vid obligatorisk omprövning sitt tidigare beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bakgrund

Bolaget förvärvade den 16 mars 2010 fastigheten Sicklaön 145:17 som vid köpet helt omfattades av frivillig skattskyldighet. Tillträdesdagen var den 20 september 2010. Vid tillträdet undertecknades en jämkningshandling mellan bolaget och den tidigare ägaren till fastigheten. På tillträdesdagen registrerades bolaget som frivilligt skattskyldig. Redan innan tillträdet ansökte bolaget om bygglov, vilket beviljades den 20 mars 2011. Enligt föreningen ansökte bolaget om bygglov för att kunna ombilda fastigheten till bostadsrätter om marknadsförutsättningarna blev de rätta. I januari 2012 beslutade bolaget att påbörja utåtriktad byggverksamhet och påbörjade också ombyggnaden av fastigheten till bostadsrätter. Den 24 maj 2013 fusionerades bolaget med föreningen, som färdigställde ombyggnationen.

Vad målen gäller

Fråga i målen är om Skatteverket har haft fog för sitt beslut att ålägga föreningen en jämkningsskyldighet för ingående mervärdesskatt som den tidigare ägaren till fastigheten dragit av under perioder innan bolaget hade

tillträtt fastigheten Sicklaön 145:17. Härvid uppkommer frågan om bestämmelserna om jämkning av ingående mervärdesskatt i ML är förenliga med EU-rätten.

Förvaltningsrätten har i dom denna dag (mål 22224-15 och 22227-15) tagit ställning till föreningens yrkande om att det överklagade beslutet ska undanröjas på den grunden att beslutet uppvisar allvarliga formella brister i de delar beslutet rör förutsättningar för efterbeskattning (bl.a. redovisningsperioden januari-mars 2011).

Frivillig skattskyldighet och jämkning

Vid förvärv av en fastighet som omfattas av frivillig skattskyldighet övergår den frivilliga skattskyldigheten från och med tillträdesdagen till den nya ägaren om inget annat avtalats. Av 9 kap. 5 § ML följer att huvudregeln är att den nya ägaren automatiskt blir frivilligt skattskyldig på tillträdesdagen och inträder i den tidigare ägarens ställe när det gäller rättigheter och skyldigheter enligt mervärdesskattelagen.

Av 9 kap. 6 § ML framgår att den frivilliga skattskyldigheten bl.a. upphör när fastighetsägaren övergår till att använda fastigheten för annat ändamål än för skattepliktig uthyrning eller annan överlåtelse. Skattskyldigheten upphör emellertid inte om lokalen efter den skattepliktiga uthyrningen står outhyrd, om fastighetsägarens avsikt är att få till stånd skattepliktig uthyrning av den (prop. 1999/2000:82 s. 142). Skattskyldigheten upphör aldrig enbart på grund av överlåtelsen, men kan upphöra på grund av att den nye fastighetsägaren börjar använda fastigheten i en verksamhet som inte medför skattskyldighet (a. prop. s. 79).

Enligt 9 kap. 10 § ML ska jämkning ske när frivillig skattskyldighet upphör. Genom jämkningen kan avdrag för ingående mervärdesskatt korrigeras så

att det motsvarar användningen av en tillgång i den momspliktiga verksamheten. Ändras användningen av en fastighet inom korrigeringsperioden, vilken är tio år, medför ändringen att jämkning ska ske. Detta följer av 8 a kap. 6 § ML.

Av 8 a kap. 12 § ML följer att vid överlåtelse av en fastighet ska förvärvaren överta överlåtarens rättighet och skyldighet att jämka avdrag för ingående skatt. Det är dock alltid den förre ägaren som ska jämka på grund av förändringar som inträffat under dennes innehavstid.

EU-rätt

EU-domstolen har i mål C- 622/11, *Pactor Vastgoed BV*, prövat frågan om sjätte mervärdesskattedirektivet (77/388/EEG), som idag ersatts av mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG), utgör hinder för att de belopp som ska erläggas som en följd av jämkning av ett mervärdesskatteavdrag uppbärs från någon annan än den skattskyldiga person som gjorde avdraget. I målet hade det nederländska bolaget Pactor Vastgoed BV (Pactor) förvärvat en fastighet där köpeskillingen frivilligt belastats med mervärdesskatt, vilket var möjligt enligt nederländsk rätt om fastigheten skulle användas i momspliktig verksamhet. Pactor sålde sedan fastigheten, utan att ha använt den i momspliktig verksamhet.

De nederländska skattmyndigheterna ansåg att försäljningen av fastigheten till Pactor skulle ha undantagits från mervärdesskatt, eftersom bolaget inte hade iakttagit villkoret att använda fastigheten i momspliktig verksamhet. En jämkningsskyldighet ansågs föreligga avseende den tidigare ägarens förvärv av fastigheten eftersom fastigheten sedan skulle ha överlåtits utan mervärdesskatt till Pactor. Enligt nederländsk rätt ankom denna jämkningsskyldighet på Pactor och inte på den tidigare ägaren. Pactor ansågs ha orsakat jämkningen genom att inte använda fastigheten i en momspliktig

verksamhet. EU-domstolen anförde att betalningsskyldigheten till följd av jämkningen åligger den som ursprungligen gjorde avdraget. När ett mervärdesskatteavdrag som gjorts av en skattskyldig person jämkas ska de belopp som ska erläggas som en följd av jämkningen betalas in av just den skattskyldiga personen (p. 36).

EU-domstolen uttalade vidare att om jämkningen ansågs kunna träffa en annan skattskyldig person än den som tagit emot leveransen av varor eller tillhandahållandet av tjänster skulle det vara fråga om en tolkning som är oförenlig med de mål som eftersträvas med direktivet (p. 37). Sjätte mervärdesskattedirektivet ansågs utgöra hinder för att de belopp som ska erläggas som en följd av jämkningen av ett mervärdesskatteavdrag upp bärs från någon annan än den skattskyldiga person som gjorde avdraget. EU-domstolen uttalade också att omständigheten att det i direktivet inte anges uttryckligen vilken skattskyldig som ska betala skatteskulder som följer av jämkningen inte innebär att medlemsstaterna fritt kan besluta om vem som ska vara skyldig att erlägga skatten i ett sådant sammanhang (p. 30-31).

Förvaltningsrättens bedömning

Av handlingarna i målen framgår att bolaget i samband med tillträdet till fastigheten övertog den frivilliga skattskyldigheten. Något avtal om att så inte skulle ske har inte upprättats mellan den tidigare ägaren och bolaget och det har inte heller gjorts sannolikt att avsikten redan vid tillträdet var att bedriva en annan typ av verksamhet. Den omständigheten att bolaget redan före tillträdet ansökte om bygglov innebär inte att bolaget redan vid tillträdet hade en avsikt att använda fastigheten i sådan verksamhet som inte omfattas av frivillig skattskyldighet. Bolaget övertog därmed den frivilliga skattskyldigheten samt den tidigare ägarens rättigheter och skyldigheter avseende mervärdesskatt. Fastighetens användningsområde ändrades i januari 2012 i

och med att bolaget inledde en ombyggnation till bostadsrätter, vilket är en skattefri verksamhet.

Frågan som förvaltningsrätten har att ta ställning till är om föreningen kan åläggas en jämkningsskyldighet för den ingående mervärdesskatt som den tidigare ägaren dragit av i samband med investeringar på fastigheten.

Enligt 8 a kap. 12 § ML övertar förvärvaren av en fastighet överlåtarens rättighet och skyldighet att jämka avdrag för ingående mervärdesskatt, under förutsättning att förändringen i verksamheten som leder till jämkning inträffar först under förvärvarens innehavstid. Vid en direkt tillämpning av bestämmelserna i ML är föreningen således skyldig att jämka den ingående mervärdesskatt som den tidigare ägaren dragit av eftersom föreningen (*läs bolaget*) förändrat verksamheten på fastigheten under korrigeringsstiden.

I det ovan refererade *Pactor Vastgoed BV* har EU-domstolen tydligt slagit fast att mervärdesskattedirektivet utgör hinder för att de belopp som ska erläggas som en följd av jämkningen av ett mervärdesskatteavdrag uppbärs från någon annan än den skattskyldiga person som gjorde avdraget. Enligt förvaltningsrättens mening måste bestämmelserna i ML som innebär att jämkningsskyldigheten kan överföras till en annan person därmed anses oförenliga med EU-rätten.

EU-domstolen konstaterar också att syftet med bestämmelserna om jämkning i direktivet är att öka avdragens exakthet för att garantera mervärdesskattens neutralitet, så att de transaktioner som har utförts i det tidigare ledet endast ger fortsatt rätt till avdrag i den mån dessa används i samband med mervärdesskattepliktiga transaktioner (p. 34).

Skatteverket har anfört att en verksamhetsöverlåtelse har skett och att rättsfallet *Pactor Vastgoed BV* därmed inte är tillämpligt i målen.

Förvaltningsrätten anser att EU-domstolens uttalande om jämnings-skyldigheten och möjligheten att överföra den på andra personer är så entydigt och generellt formulerat att det saknar betydelse om det är fråga om en verksamhetsöverlåtelse eller endast ett rent fastighetsförvärv.

I förarbetena till ML har tidigare uttalats att artikel 20.4 i sjätte mervärdesskattedirektivet, som anger att medlemsstaterna får införa lämpliga åtgärder i syfte att säkerställa att jämningsen inte innebär några omotiverade fördelar, bör innebära att länderna också ges rätt att överföra jämnings-skyldigheten på den nye fastighetsägaren (prop. 1999/2000:82 s. 56).

I rättsfallet *Pactor Vastgoed BV* ansåg EU-domstolen att Pactor inte fick några omotiverade fördelar på grund av de justeringar som företogs inom ramen för nederländsk rätt. Detta dels då fastighetsförvärvet undantogs från mervärdesskatteplikt med retroaktiv verkan från och med tillhandahållandet av fastigheten till Pactor, dels då den mervärdesskatt som Pactor betalade vid förvärvet annullerades.

Förvaltningsrätten anser såvitt framkommit i målen att inte heller föreningen kan anses ha fått några omotiverade fördelar mot bakgrund av att bolaget vid förvärvet övertog en fastighet som omfattades av frivillig skatt-skyldighet och den frivilliga skattskyldigheten inte upphörde förrän ombyggnationen inleddes.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att EU-domstolens avgörande i mål C- 622/11 inte kan tolkas på annat sätt än att jämnings-skyldigheten av ingående mervärdesskatt inte kan åläggas någon annan än just den person som har gjort avdrag för den skatt som ska jämkas. Skatteverket har därmed inte haft möjlighet att överföra jämnings-skyldigheten på föreningen för de

avdrag som den tidigare ägaren gjorde för ingående mervärdesskatt.

Överklagandet ska således bifallas.

Ersättning för kostnader

Föreningen har framställt ett ersättningsyrkande om 154 000 kr för ombudskostnader. Ersättningsyrkandet är inte specificerat och antalet timmar för arbete nedlagt i förvaltningsrätten är inte redovisade. Skatteverket avstyrker bifall till yrkandet om ersättning i sin helhet.

Föreningen har vunnit bifall till sin talan. Målen är materiellt komplicerade och förvaltningsrätten bedömer att föreningen skäligen har behövt anlita ombud för att ta tillvara sin rätt. Förvaltningsrätten finner att ersättning för kostnader hänförliga till arbete nedlagt i förvaltningsrätten ska medges med skäliga 45 000 kr.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (DV 3104 A) (*ej medtagen här*).

Michael Erliksson

Chefsrådman

Nämndemännen Åke Grafström, Maj-Lis Granskog och Malin Forsberg Helgesson har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Hedvig Samuelsson har föredragit målen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Om en part har överklagat beslutet får även motparten ge in ett överklagande, trots att den gällande tiden för överklagande gått ut. Ett sådant (anslutnings-) överklagande ska ges in inom en månad räknat från utgången av den tidigare överklagandetiden. Ett anslutningsöverklagande förfaller om det första överklagandet återkallas eller av annan anledning förfaller. Även när det gäller anslutningsöverklagande krävs prövningstillstånd.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.